

Justerat 2018-03-01**Åsa Lindhagen (MP) och Andréa Ström (M)****§ 13****Objekt- och anhörganställningar inom ledsagar- och
avlösarservice**

Dnr 3.1.1-656/2017

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag och synpunkter i utredningen i enlighet med detta tjänsteutlåtande.

Reservation

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare från Moderaterna och Liberalerna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som anges nedan.

Ärendet

I stadens budget år 2017 fick socialnämnden i uppdrag att utreda objekt- och anhörganställningar inom ledsagar- och avlösarservice inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Utredningen lyfter flera nackdelar med objekt- och anhörganställningar, t ex försvårad insyn och uppföljning, vilket kan påverka kvaliteten av insatsen, samt den beroendeställning den enskilde kan få gentemot en anhörig som anställd. Den allra vanligaste orsaken till dessa personallösningar är dock att den enskilde valt att ha det så. Socialnämnden har också uppdrag, i budget år 2018, att den enskilde ska ges möjlighet till att tidigt kunna påverka vem som blir utsedd som exempelvis ledsagare och avlösare. Förvaltningen föreslås att i samarbete med stadsdelsförvaltningarna ta fram en modell för att begränsa möjligheterna till att ha anhörig- och objektanställningar. Utredning kan användas som utgångspunkt i arbetet med att finna en modell som passar för förutsättningarna inom insatserna ledsagarservice/ledsagning samt avlösarservice/avlösning.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 25 januari 2018.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Vice ordförande Andrea Ström, m.fl. (M) och ledamot Frida Johansson Metso (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande

1. Att lägga utredningen till handlingarna.
2. Att förvaltningens förslag, redovisade under rubriken ”Förvaltningens synpunkter och förslag”, inte föranleder någon vidare åtgärd från nämndens sida.
3. Att uppdra åt förvaltningen att återkomma med en fördjupad utredning i enlighet med vad som nedan anförs.
4. Att anföra följande.

Tidigare under mandatperioden beslutade fullmäktige att anhörig- och objektsanställningar inom äldreomsorgens hemtjänst skulle upphöra. Den rödgrönrosa majoriteten har beslutat i budgeten att utreda framtiden för dylika anställningar också inom ledsagar- och avlösarservice.

Från Alliansens sida är vår grundinställning att den enskilde brukaren ska ha största möjliga valfrihet över vem det är som hjälper en i hemmet, med sysslor i vardagen, eller ger annan hjälp som behövs för att kunna leva ett så bra och aktivt liv som möjligt. Brukarens kontroll över vem som hjälper en är ett perspektiv som inte minst bör vara framträdande i omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Samtidigt ska brukarens valfrihet samexistera med en omsorg med god kvalitet och bra arbetsvillkor för personalen.

Ett av problemen med anhöriganställningar inom äldreomsorgen var att det inom vissa familjer uppstod en förväntning på att yngre familjemedlemmar, ofta dottern i familjen, skulle vårda sina föräldrar eller andra äldre släktingar. De anställda hade heller inte möjlighet att få den arbetsledning och kompetensutveckling som hade behövts.

Situationen för äldre och för personer med funktionsnedsättning är dock inte identisk. Som förvaltningens utredning visar är många av brukarna som har anhöriganställningar barn, och det är

rimligt att förvänta sig att de anhöriga i de flesta fallen alltså är brukarnas föräldrar.

Skulle anhörganställningar avskaffas skulle det sannolikt innebära en stor omställning för brukarna och deras familjer. Vi ser att en mer omfattande utredning måste till innan vi kan fatta beslut om att begränsa anhörganställningar. Utredningen som den idag föreligger redovisar för- och nackdelar men svarar inte tydligt på frågan om ett totalförbud ligger i den enskilde brukarens och de anställdas intresse, och vilka konsekvenser det skulle få för brukarna och deras familjer.

Förvaltningen bör utreda om det finns alternativ till ett förbud, som kan ta till vara de fördelar med anhörganställningar som utredningen identifierar, men undviker så många av nackdelarna som möjligt.

Det är också viktigt att nya riktlinjer är tydliga och rättssäkra. Förvaltningens formulering att ”begränsa möjligheterna till att ha anhörig- och objektanställningar” måste, om en sådan reform överhuvudtaget ska genomföras, tydliggöras och konkretiseras för att säkerställa en jämlik handläggning mellan stadsdelarna.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Vid protokollet

Maria Adell
Sekreterare